

کلاسیک خوانی

نشر زوار نقش بزرگی در نشر و ترویج متون کهن فارسی دارد

طاهر حسینی
روزنامه‌نگار

بر کسی پوشیده نیست که ایران دارای یک فرهنگ دیرینه و تمدنی با ادبیاتی کهن است؛ به طوری که وقتی از ایران در جهان سخن می‌گوییم، اولین چیزی که به ذهن‌مان می‌آید، نام‌هایی بزرگی است که بخشی از تاریخ و فرهنگ این مملکت را شکل داده‌اند: از کوروش بزرگ و زرتشت گرفته تا فردوسی، مولانا، حافظ، سعدی، خیام، سنایی، خاقانی، ابوریحان، زکریای رازی و نظامی و نام‌های بسیار دیگر. اما چقدر با آثار این بزرگان و دیگر بزرگان ایران زمین آشنا هستیم؟ برای رسیدن به این پاسخ می‌توانیم به یکی از ناشران قدیمی ایران رجوع کنیم که نقش مهمی در بازنشر و تصحیح و ویرایش متون کلاسیک ایران داشته است. نشر زوار با قدمتی بیش از هفتاد سال.

انتشارات «زوار» فعالیت خود را از حدود سال ۱۳۲۲ آغاز کرد؛ در طول این هفتادواندی سال، بیش از هفتصد کتاب منتشر کرده است که بخش اعظمی از آن به تاریخ و ادبیات اختصاص دارد. هر چند در طول این سال‌ها این نشر با فرازوفرودهایی نیز مواجه شده که از آن جمله می‌توان به رکود نشر، عدم استقبال از کتب و گاهی حتی تعطیلی موقت نیز اشاره کرد.

انتشارات زوار برای اشاعه ادبیات کهن و کلاسیک و همچنین تاریخ و فرهنگ ایران زمین تلاش بسیاری کرده است. زمانی که از ادبیات کلاسیک سخن می‌گوییم، مهم‌ترین چیز این است که کلاسیک‌ها هویت فرهنگ و تاریخ ما را شکل می‌دهند، چطور می‌شود ما به دانستن و فهم عقبه و گذشته خود بی‌اعتنا باشیم؟ شاید این نوع ادبیات را مبهم، سخت و غیرقابل درک بدانید، که برای دوران معاصر هیچ ارزشی ندارد، اما همان‌طور که «ایتالو کالوینو» نویسنده فقیذ ایتالیایی در کتاب «چرا باید کلاسیک‌ها را خواند» درباره چرایی خواندن کلاسیک‌ها سخن گفته است، می‌توان به ارزش این آثار که شناسنامه هر کشور و فرهنگ و سرزمینی هستند، پی برد.

آثار کلاسیک بخشی از پازل تاریخ هستند و حتی اگر داستان و افسانه‌های آنها جذاب نباشند، می‌توان این

نقد و شرح قصاید خاقانی

■ شاعر: خاقانی
■ تصحیح: محمد استعلامی
■ ناشر: زوار

در این کتاب دکتر محمد استعلامی، به نقد، و شرح قصاید خاقانی بر اساس تقریرات استاد بدیع‌الزمان فروزانفر پرداخته است. مولف در شرح اهمیت این پژوهش، اظهار داشته که این کتاب تمام اشعار خاقانی را کلمه به کلمه توضیح می‌دهد و هر یک از قصیده‌ها، تفسیرها و ارجاعات را به موارد مشابهی از زندگی و سرنوشت خاقانی ارتباط داده و مقایسه می‌کند.

تاریخ جهانگشای جوینی

■ نویسنده: عطاملک جوینی
■ تصحیح: دکتر حبیب‌الله عباسی
■ ناشر: زوار

«تاریخ جهانگشای جوینی» کتابی است از علاءالدین عطاملک محمد جوینی که روایت‌گر یکی از تیره‌ترین لحظات تاریخ این کشور، یعنی حمله مغول است. مقدمه و تصحیح و تعلیقات کتاب را دکتر حبیب‌الله عباسی و دکتر ایرج مهرکی انجام داده‌اند. فصل اول این اثر، شیوه زندگی و آداب و رسوم مغول‌ها را قبل از بیان داستان به قدرت رسیدن چنگیز خان شرح می‌دهد. سپس کتاب به کشتار بازرگانان مغول توسط مرزبانان حکومت خوارزمشاهی و حمله چنگیز خان به خون‌خواهی آنها و غارت و کشتار می‌پردازد.

اخلاق محسنی

■ نویسنده: حسین واعظ کاشفی
■ تصحیح: محبوبه طبسی
■ ناشر: زوار

کتاب اخلاق محسنی اثری است ارزشمند، پربار و منشور از کمال‌الدین حسین بن علی کاشفی سبزواری واعظ قرن نهم (معروف به ملاحسین کاشفی) که در باب اخلاق نگارش یافته، توسط محبوبه طبسی تصحیح و تشریح شده و توسط انتشارات زوار به چاپ رسیده است. خواندمیر، مورخ هم‌عصر کاشفی، این اثر را در زمره هفت کتاب مشهور کاشفی در خلال حیاتش دانسته است.

اوستا، اولین کتاب شعرش «از کاروان رفته» را هم در نشر زوار منتشر کرد. اوستا با انتشار همین دفتر شعر مورد ستایش دکتر عبدالحسین زرین‌کوب و بعدها شمس‌آل احمد و منوچهر آتشی قرار گرفت و پس از آن مجموعه‌های درخشان دیگری چون «پالیزبان»، «حماسه آرش»، «شراب خانگی ترس محتسب‌خورده» و «تیرانا» را در همین نشر زوار منتشر کرد.

علی دشتی از دیگر پژوهش‌گران نامی روزگار بود که کتاب «دمی با خیام»، «نقشی از حافظ»، و «سیری در دیوان شمس»، «نگاهی به صائب خاقانی شاعری دیرآشنا» را در این نشر منتشر کرد. علی دشتی پژوهش‌گر، نویسنده، اندیشمند، مترجم، منتقد ادبی، روزنامه‌نگار، دیپلمات ایرانی و از اعضای مجلس شورای ملی و مجلس سنا بود. او همچنین در دوره‌ای سفیر دولت ایران در مصر شد.

دکتر علی اصغر حلبی از محققان، مولفان و مترجمان پرکار و کوشای معاصر

نوشته‌ها را نمایان‌گر یک سبک نوشتاری و بخشی از فرهنگ آن دوره خاص به شمار آورد. اگر متون کهن را نخوانیم، چطور می‌توانیم از تکامل زبانی و انسانی آگاه شویم؟ با سازه‌ها، نشانه‌گذاری‌ها، گرایش‌ها، سبک‌ها، زندگی‌ها و بسیاری چیزهای دیگر آشنا شویم؟

بنابر آنچه ذکر شد، نشر زوار نقش مهمی در شناساندن و تصحیح و ویرایش و ارائه آثار کلاسیک دارد. و نویسندگان و مصححان و اساتید دانشگاه و شاعران بسیاری در طول این هفت دهه با این ناشر همکاری داشته‌اند: از منوچهر خدایار، مظاهر مصفا، محمد دبیرسیاقی، محمد استعلامی، سیمین دانشور، محمد معین و رهی معیری تا مهرداد اوستا که اولین اثر پژوهشی‌اش را در سال ۱۳۳۲ در این نشر منتشر کرد؛ مهرداد اوستا در سال ۳۲ تصحیح دیوان سلمان ساوجی، و بعدتر رساله‌ای در فلسفه، منطق، روان‌شناسی و اخلاق را در سال ۱۳۳۳ و عقل و اشراق را در سال ۱۳۳۴ در این نشر منتشر کرد. مهرداد